

17.7.2016

עו"ד תומר רוזנר, היועץ המשפטי

לכבוד
חברי וחברות ועדת הפנים והגנת הסביבה
הכנסת

שלום רב,

הנדון: תקנות הכניסה לישראל (אזורים גיאוגרפיים) - לקראת הדיון בוועדה ביום 18.7.2016

לקראת ישיבת ועדת הפנים והגנת הסביבה שבנדון, אנו מתכבדים להציג את עמדת קו לעובד בעניין תקנות הכניסה לישראל (אזורים גיאוגרפיים);

1. תקנות האזורים הגיאוגרפיים מחלקות את ישראל לשלושה אזורים העסקה לגבי עובדות ענף הסיעוד. על פיהן, עובדות שהגיעו לישראל לעבודה באזור אחד לא תוכלנה, ככלל, לעבור לעבוד עבור מעסיק המתגורר באזור אחר.

2. על פי הודעת רשות האוכלוסין, קיים תת-היצע של מעסיקים בפריפריה לעומת עובדים, משום שישנם 10,000 בעלי היתר אך 8,000 עובדים בלבד. בפועל, על פי דוח ועדת שושני רק 70% מבעלי ההיתר מעוניינים לנצל, וכך **מצויים בפריפריה כ-7000 מעסיקים לעומת 8,000 עובדים**. הדבר יוצר מחסור חמור במעסיקים בפריפריה והצפה של מטפלים דורשי עבודה.

3. **כפי שאנו רואים מהשטח, התקנות פוגעות משמעותית בעובדות ובעובדים באזור הפריפריה, ומקשות עליהם למצוא עבודה בשל היצע עבודה זל בפריפריה.** הן אף פוגעות – בשל המחסור במעסיקים בפריפריה – ביכולת העובדים באזור זה להיחלץ ממצבים של העסקה פוגענית, מצב שאף מחריף על רקע דמי התיווך המופקעים שעובדי הסיעוד נדרשים לשלם תמורת אשרת העבודה בישראל, תוך נטילת הלוואות בסכומי עתק; תופעה המחריפה מידי שנה בשל היעדר פיקוח ראוי של המדינה על הליך הגיוס של מהגרי העבודה לעבודה בישראל.

4. כפי שעולה מעשרות פניות שהתקבלו במשרדי קו לעובד בחודשים החולפים, עובדים בפריפריה ("אזור 3" לתקנות), מתקשים עד מאוד במציאת עבודה בנסיבות בהן מעסיקיהם נפטר, עבר לבית אבות, או פיטרם. לאחר ששילמו למעלה מ-10,000 דולר לדמי תיווך לשם הסדרת אשרת עבודה בישראל, הם נותרים בלא **עבודה כלל**, ועם זמן קצוב למצוא עבודה חלופית יידרשו לעזוב את הארץ. כך נדחקים העובדים בלית ברירה להעסקה בלתי חוקית, או לתשלום דמי תיווך לא חוקיים פעם נוספת למתווכים לשם מציאת עבודה.

5. אכן, שיטת ההעסקה הנוכחית בתחום הסיעוד טומנת בחובה קשיים ניכרים, ואינה מעניקה הגנה נאותה על זכויות היסוד של מהגרות העבודה או של המטופלים, הזקוקים לטיפול סיעודי. אין ספק, כי התחום נדרש לרביזיה עמוקה וכוללת. מעבודתנו בשנתיים החולפות מאז אישור התקנות עולה כי **התקנות לא הועילו במאום** לפתרון הבעיות החמורות המאפיינות את ההעסקה בענף הסיעוד בישראל, אלא רק החמירו והעמיקו את כשליה.

6. נשמח לעמוד לרשות הוועדה ולהשיב על כל שאלה.

בכבוד רב,

מיכל תג'ר, עו"ד
מחלקת המשפטית

עידית לבוביץ'
רכזת תחום סיעוד